

N:o 10.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Expedition:
Kammakaregatan 50, n. b.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 16 Maj 1896.

Pris:
Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre.
Annonspis beräknas efter rutor
af visst antal petittrader.

16. Årg.

Febéa Strakosch.

Namnet Strakosch är vida bekant inom musikverlden och detsamma framkallar minnet af de allra största artister på sångkonstens område, speciellt af det täcka könet. Det är dock mindre konstnären än impresarion, som gjort namnet så känt, om också Maurice Strakosch äfven gjort sig känd som musiker och redan vid 11 års ålder spelade offentligt en pianokoncert af Hummel samt sedermera vann rykte som sånglärare, synnerligast som sin svägerskas, Adelina Pattis, läromästare i sångkonsten. En kvinlig medlem af familjen har emellertid på senare tiden vunnit ett vackert konstnärstrykte, nämligen sångerskan fröken Febéa Strakosch, hvars gästspel i dessa dagar begynt å vår k. opera. Då vi nedskrifva detta har hennes första uppträdande, som Elsa i »Lohengrin», ännu icke egt rum, men det har med anledning af berömligt omnämnande af konstnärinnans uppträdande å andra operascener, särskildt under förra månaden i Nizza, emotsetts med intresse. Detta ökas ock till en viss grad af den omständigheten, att vår nya operagäst med afseende på sin födelsestad kan räknas vara — svenska.

Febéa Strakosch är nämligen född i Stockholm under den tid, då hennes fader Ferdinand Strakosch uppehöll sig här som impresario för en italiensk operatrupp, vid hvilken den utmärkta altsångerskan signora Cari äfven gästade. Som helt ung vistades Febéa

Strakosch i Boulogne-sur-mer hos Dames de Nazareth, i hvars pensionat hon mycket utmärkte sig för dramatiska anlag vid de teaterrepresentationer, som der tillställes; hon var då femton år.

Hennes musikaliska talang yppade sig först senare efter det hon lemnat klostret. I hemmet fick hon nu tillfälle att ofta se och höra sin tant, Carlotta Patti, den utmärkta koloratursångerskan, som intresserade sig för henne och gaf henne de första lektionerna i sångkonsten. Håri utbildade hon sig sedan för den utmärkte sångläraren Giovanni Sbriglia, bland hvars elever kan ytterligare nämnas bröderna Reszke och m:mes Adini, Sanderson och Van Zandt.

Med god konstnärlig utbildning beträdde fröken Strakosch scenen för första gången under säsongen 1892—93 på Teatro comunale i Triest, der hennes debut blef en gifven succès.

Hennes framgångar väckte uppmärksamhet hos Verdi, och sedan han fått höra henne, fick hon kreera Nanettas rol i hans »Falstaff» på Teatro Reggio i Turin vintern 1894.

Året derpå var fröken Strakosch engagerad vid kungl. teatern i Budapest, och då mr Lafon, direktören för operan i Nizza, erfarit, hvilken framgång hon rönt uti Ungern, engagerade han henne vid sin operascen,

Febéa Strakosch.

der hon vunnit stora sympatier. I Nizza har konstnärinnan bland annat sjungit Desdemonas parti i Verdis »Otello» samt donna Annas i »Don Juan» med mycket beröm af kritiken, som tillerkänner henne »ett beundransvärdt dramatiskt temperament och en utmärkt stämma af särdeles behaglig klangfärg», ett omdöme, som tycks öfverensstämma med hvad Heugel i Paris yttrade om henne till Massenet och Colonne: »Hon sjunger icke bara med rösten utan äfven med hufvudet och hjertat».

Ehuru fröken Strakosch, såsom man finner, ännu endast några få år verkat som lyrisk artist, är hennes repertoar redan ganska aktningvärd. Utom de nyss nämnda rolerna *Desdemona*, *Nanetta*, *donna Anna* och *Elsa* upptager hennes repertoar hittills, hvad vi känna: *Margareta* i »Faust», *Mignon*, *Santuzza* i »Cavalleria rusticana», *Amalia* i Verdis »Maskeradbalen», *Leonora* i »Trubaduren», *Valentine* i »Hugenotterna», *Violetta* i »Traviata», *Rachel* i »Judin», *Elisabeth* i »Tannhäuser», *Suzel* i »Vännen Fritz», *Manon* i Massenets liknämnda opera samt *Julia* i Gounods »Romeo och Julia».

Vårt eget intryck af det gästspel, fröken Strakosch här börjat, få vi tillfälle att i vår redogörelse för opera-föreställningarna meddela.

—*—

Beethoven som lärare, virtuos och dirigent.

Ar 1801 kom Ferdinand Ries till Wien. Tretton år förut hade hans far bistått Beethovens familj i nödens stund. Derför trodde sig sonen kunna räkna på att bli väl emottagen af mästaren. Ett bref från fadern tjänade honom till rekommendation. Beethoven var just sysselsatt med sitt oratorium »Kristus på Oljoberget». Han tog emot brefvet, läste igenom det och sade derefter till Ries: »Jag kan inte svara er far nu. Men skrif till honom, att jag har icke glömt den skuld, hvori jag står till honom. Då ger han sig nog tillfreds.»

Från den stunden tog sig Beethoven an den unge Ries, den ende egentlige elev han haft. Han afbetalade till sonen den tacksamhetsskuld, hvori han stod till fadern. Helt säkert begagnade han sig också af hans hjälp vid notkorrigering och kopiering, men detta var en god öfning för hans protégé. Och Ries berättar själf, att när han hade knappt med pengar, Beethoven af sig själf ofta lemnade honom hjälp. »Han höll verkligen af mig», — så lyda Ries' egna ord. Vid många tillfällen har han visat mig ett i sanning faderligt deltagande.»

Om sin lärare berättar Ries följande:

»När Beethoven gaf mig lektioner, var han särdeles tålmodig, något som annars icke var hans starka sida. Jag spelade, och Beethoven komponerade eller företog sig något annat. Då och då kom han fram till mig, men sällan höll han ut med att sitta stilla under en halftimmes tid.» Ofta lät han honom taga om ett stycke tio gånger, innan han blef nöjd. Den sista variationen op. 34 måste Ries spela igenom från början till slut sjutton gånger. Med tekniska fel såg han igenom fingrarne; desto mera nogräknad var han med uttrycket och föredraget. De förra kunde vara tillfälliga, men de senare hade att göra med smak och begrepp. Först när eleven hade öfvervunnit tekniska svårigheter, begynte det egentliga studiet af föredraget. Mindre fel gäfvos ej anledning till afbrott. Först vid styckets slut kom han med sina anmärkningar.

Ries var ofta hos sin lärare äfven när denne vistades på landet, då han ledsagade honom på hans utflykter. Ries var jude. Det hade mera betydelse då än nu, men för den frisinade Beethoven hade det ingenting att betyda.

Stundom plågade den misstrogne mästaren eleven med sina egenheter. »Till detta Andante» (ur C-dur-sonaten op. 53), berättar Ries, »knyta sig för mig några ledsamma minnen. Då Beethoven — för första gången — spelade det för min vän Krumpholtz och mig, grep det oss djupt, och vi släppte honom ej förrän han spelat det ännu en gång. På hemvägen kom jag förbi furst Lichnowskis bostad. Jag gick in för att berätta honom om Beethovens nya härliga komposition och blef nu tvungen att spela stycket för honom, så pass jag kom ihåg det. Då det mer och mer under spelandet trädde fram i minnet för mig, så nödgade mig fursten att spela det ännu en gång. Och på så sätt kom han också att lära sig något deraf.

För att öfverraska Beethoven, gick fursten till honom dagen derpå och sade, att han också hade komponerat något, och det var alls inte så dåligt. Beethoven sade rent ut att han icke ville höra det. Emellertid satte sig fursten ändå ned vid pianot och spelade till komponistens stora förvåning ett stycke ur Andantet. Beethoven blef ytterst uppbragt deröfver. Denna händelse föranledde att jag ej mer fick höra honom. Han ville sedan aldrig spela i min närvaro och fordrade flere gånger, att jag under det han spelade skulle lemna rummet. En dag var ett litet sällskap samladt till frukost hos fursten. Äfven Beethoven och jag voro med. Det föreslogs då att åka hem till denne för att få höra hans då ännu icke uppförda opera. När vi kommit till Beethoven, begärde han att jag skulle gå min väg. Då alla de närvarande förgäfvos gjorde

honom framställningar att jag skulle få stanna, måste jag med tårar i ögonen åtlyda honom. Hela sällskapet märkte hur det grep mig. Furst Lichnowski gick ut efter mig. Han ville ställa saken till rätta, efter som han var skuld till det hela, och bad mig vänta i det yttre rummet. Men detta förbjöd mig stoltheten och mina kränkta känslor. Sedermera fick jag höra, att fursten med häftighet utfarit mot Beethoven öfver hans beteende och framställt, att det dock var kärlek till hans verk, som var skuld till det förefallna och som förorsakat hans vrede emot mig. Dessa föreställningar ledde emellertid ej till något annat, än att han nu icke heller ville spela för sällskapet.»

Den snarstuckne mästaren var det icke lätt att umgås med. Ej underligt därför, att det goda förhållandet mellan lärare och lärjunge stundom led deraf.

Jérôme Napoleon ville fästa Beethoven vid sig som kapellmästare. Konungen af Westphalen hade ej mycket sinne för musik. Blanginis smäktande duetter voro för honom det främsta af allt. Men man hade omtalat för honom Beethoven som en »distinguerad» musiker, alltså satte han sig i förbindelse med honom. Anbudet frestade emellertid ej Beethoven, och då han definitivt afslagit det, vände man sig till Ries. Han hade nog lust att mottaga befattningen och begaf sig därför till Beethoven att höra hans mening. Denne hade redan fått nys om saken och, misstänksam som han var, inpräglade sig hos honom den föreställningen, att det var ränker med i spelet. Under tre veckor nekade han att taga emot Ries. Hans bref sände han obrutna tillbaka. Då den olycklige eleven uppsökte honom på en spatsertur, ville han icke höra på hans förklaringar. »Ni tror sålunda», sade han blott i den mest hånande ton, »att ni kan åtaga er ett värf, som man erbjudit mig?» Till sist banade sig Ries väg till sin lärare med våld. Efter att ha öfvermannat tjänaren, som ville hålla honom tillbaka, trängde han in i mästarens rum, och det kom till en förklaring mellan dem. Beethoven insåg, att han med orätt misstänkt Ries för att bakom hans rygg ha sökt tillskansa sig platsen. Han använde nu hela sitt inflytande på att skaffa sin käre elev den plats han eftersträfvade. Det var dock nu för sent; platsen var redan bortgifven.

Sådana små slitningar hade ej mycket att betyda. Alla som umgingos med Beethoven fingo då och då känna på hans lättretlighet och misstänksamma natur. I själfva verket rådde det bästa förhållande mellan läraren och eleven. Till sin död behöll Beethoven vänskapliga känslor mot Ries. Sin aktning bevisade han honom ofta med att tillägna honom arbeten. Och Ries å sin

sida lemnade många vittnesbörd om hängifvenhet och aktning för sin store lärare.

Beethovens andre och siste elev var erkehertig Rudolf, sedan biskop af Olmütz och kardinal. Han var kejsarens yngste broder och född år 1788. Dessa lektionstimmar togo naturligtvis mycken tid från Beethoven. De lade så mycket mera beslag på hans krafter, som han emot fursten måste visa all slags hänsyn, något hvarmed han annars icke befattade sig. Etiketten generade honom emellertid föga. Förgäfvade sträfvade hofmarskalken att få honom till att rätta sig efter ceremonielet. Beethoven blef snart led vid dessa predikningar och förklarade erkehertigen rent ut, att han hyste all möjlig respekt för denne personligen, men alla dessa föreskrifter och anvisningar voro honom odrägliga. Erkehertigen fann detta ganska lustigt och instruerade sin omgifning, att den skulle låta Beethoven vara i fred och sköta sig som han själf fann för godt.

Likväl betraktade mästaren sin vandrings till kejsarpalatset som en tung pligt, den nödtvång ålagt honom, och han beklagade sig ständigt öfver sin besvärliga »tjänst vid hofvet». Erkehertig Karl var den ende, som tordes vara närvarande vid lektionerna. Endast inför hjelten från Aspern kände sig Beethoven icke generad.

Redan före 1804 hade, som det synes, umgänget mellan Beethoven och erkehertig Rudolf begynt, och undervisningen varade bevisligen till in på året 1824, kanske ändå längre. År 1823 skrifver Beethoven: »Käre Ries, kardinalen stannade här i fyra veckor. Under denna tid måste jag hvar dag gifva 2 1/2, ja 3 timmars undervisning. Det beröfvade mig mycken tid. Ty efter ett sådant arbete är man knappt i stånd att tänka, än mindre skriva.»

Följande året måste han gifva honom dagligen två timlektioner. »Det upptager mig så mycket», klagade han, »att jag nästan blir oduglig till allt annat. Likafullt kan inkomsten deraf ej ge mig min utkomst. Det kan endast min penna. Och så tager man hvarken hänsyn till min halsa eller min dyrbara tid.* . . Jag är omtyckt och man visar mig stor ära, men det kan man ej lefva af . . .»

(Forts.)

Den Berlinska filharmoniska orkesterns femte konsert i Köpenhamn.

»Konsertpalæets store Sal» var i tisdags afton den 28 april till sista plats besatt af en animerad pu-

* Vid dessa utbrott, som förskrifva sig från hans olyckligaste tid, får man nog taga hänsyn till Beethovens lynne och retlighet.

blik, som med stort intresse afvaktade den femte och sista af de tyska instrumentalkonserterna, hvilken uteslutande skulle upptaga kompositioner af *Edvard Grieg* och af honom själf dirigeras. Så väl den förnåma som den konstnärliga världen var vid tillfället företrädd af framstående representanter. Endast de kungliga voro ej närvarande, antagligen till följd af förberedelser till den stundande furstliga förmålningen. I artistlogen syntes den gamle professor Hartmann med vanlig liflig vigör, kapellmästare Johan Svendsen i samspråk med fru Grieg och bakom dem den store borgmästaren i Stavanger, Alexander Kielland m. fl. celebriteter.

Så ljuder en kraftig applådsalfva och fram träder aftonens dirigent. Artigt besvarade han publikens intensiva hyllning.

Edvard Grieg har på de sista åren åldrats mycket. De distinguerade anletsdragen hafva blifvit skarpa, den lilla magra gestalten ter sig mera spenslig och framåtlutad än förut, och det ned på axlarna hängande yfviga håret är nu starkt gråsprängt. Ehuru endast 54 år ser han ut att vara ett godt stycke öfver 60. »Hur kan en så stor själ få rum i en så liten kropp!» yttrade en person, när han första gången såg Carl Maria von Weber. Det samma är man färdig utbrista, då man ser Grieg. Men man förstår det, då blicken möter de stora sjäfulla ögonen, hvilka tydligt visa den inboende »gnistan» och en ännu obruten ungdomlig kraft. Fattar han så taktpinnen och bringar orkesterns toner till lif, då framträder hans individualitet stor och väldig, och man gripes med oemotståndlig hänförelse af hans mäktiga ande. Då är han »sig selv nok» och kan med Peer Gynt säga: »Her er mit kejserdøme!» Nobelt och värdigt markeras taktslagen, än med små graciösa rörelser, preciserande rytmernas insnitt och fina skiftningar, än liksom utmejslande i stora drag den stegrade lidelsens styrka och uttryck. Programmet var i sanning Griegs egen musikhistoria. Det subjektiva från hans konstnärslifs olika skeden framträdde alltid: först ungdomligt sjudande med omedelbar inspiration, så manligt tolkande det djupa som det friborna och till sist det mera resignerade och spekulativa, men genom allt, som en röd tråd gående, denna varma, liffulla nationella känsla. Konsertens karaktär tillät honom ej göra sin konstnärlighet gällande der den kanske hade sin egentliga pondus, nemligen i romansen.

Mest dominerande i de nuvarande numren var hans undersköna och härliga *A-moll-konsert*. Solot i densamma utfördes af hr *Busoni* med väl genomtänkt och i tekniskt hänseende väl utfördt föredrag, men torrt och utan den poesi, af hvilken kompositionen

är så genomträngd från början till slut.

Solisten (hr *Bielefeldt*) i manskören ur »*Sigurd Jorsalafar*» med orkesterackompagnement lyckades ej heller till fullo lösa sin uppgift. Den innestängda glanslösa stämman kunde ej gifva det för öfrigt musikaliska föredraget den glöd och det lif som bevingades af dess innehåll, och sångarens höga a. t. ex. var rent af oskönt. Andra kören, *Kongekvadet*, fick ett utförande vidt skildt från den gängse uppfattningen, såväl med hänsyn till tempi som andlig innebörd. Det var nu ett gripande och sublimt uttryck för verklig nationell äres-fölelse.

Hur i hög grad förtjenstfulla orkesterns prestationer än voro, hvilade dock öfver dem en viss matthet, något som ej är förvånansvärdt, om man besinnade hur strängt anlitad den varit med dagliga repetitioner och konserter under sin vistelse i Köpenhamn. Studenternas körsång var äfven synnerligen förtjenstfull.

Publikens hänförelse var stormande. Applåderna och bravoropen hotade ibland att aldrig taga slut och till sist bringade publiken stående sina ovationer, en uppmärksamhet, som på samma sätt besvarades af alla de konsertande.

»Lefve Grieg» skrek entusiastiskt någon bland åhörarna. »Den uppmärksamheten är öfverflödigt, ty han lever nog ändå och många på honom» ropade en annan lika högljudt. Han hade rätt, ty om ock det epigonmessa lifvet snart dör, lever dock alltid det ursprungliga, när det som hos Grieg bär skönheten på sitt äne. Det är då oförgängligt.

Gösta Gr.

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Gluck, Chr.: Musik ur *Värdrottningen*. Pris 1 kr.

Rubinstein, A.: *Rève Angelique*, op. 10 nr 22. Pris 1 kr.

För en röst med piano:

Gluck, Chr.: Sönger ur *Värdrottningen*. Pris 1 kr.

Barnby, J.: *När floden bryter in*, Romans för mezzo-sopran (b—ess eller gess). Pris 50 öre.

För sopran och alt:

Gluck, Chr.: Duett ur *Värdrottningen*.

På Carl Gehrmans förlag har utkommit:

För piano, två händer:

Hallén, Andréas: *Vasa-Marsch* ur Festspelet »Gustaf Vasas saga». Arrangement. Pris 75 öre.

Sjögren, Emil: *Två Polskor* från Delsbo och Dalarna. Pris 50 öre.

För en röst med piano:

Hallén, Andréas: *Ballad* ur Festspelet »Gustaf Vasas saga» (c—ass). Dikt af Dan. Fallström. Pris 1 kr.

Sedström, Hugo: *Dans* (ciss—g). Ord af Fredrik Nycander. Pris 75 öre.

Wagner, Richard: *Drömmar* (Träume, c—gess). Studie till »Tristan och Isolde». Pris 75 öre.

Musiken ur Glucks täcka operett »Vårdrottningen», som å k. operan denna vinter uppförts och åhört med så stort nöje, föreligger nu här i piano- och sånghäften, hvilka säkert skola bereda många en angenäm musiknjutning. Af de tio styckena i pianoarrangementet ha i solosångerna början af texten anförts. Dessa utgöras i sånghäftet af Aria »Glad i morgonstunden» (Helene, sopran, d—g), Ariette »Bort från alla vill jag flykta» (Philint, alt, ciss—fiss), Herdesång, »Förr, då herdepipans ljud» (Philint, alt, f—d), Kupletter, »Af markis de Monsoupir» (Damon, tenor, e—g), Vexelsång »Höljdt i skymning allt jag ser» (Philint och Lisette, d—f). Den förtjusande duetten mellan Helene och Philint i E moll (diss—g) är särskildt af stort intresse att ha fått utgifven. — Barnbys romans, i enkel känsligt melodisk balladstil och hvori en moder klagar öfver sin drunknade son, är ganska anslående. Komponistens namn är väl känt. — Pianostycket af Rubinstein är taget ur hans »Album de 24 Portraits». Ehuru skrifvet i Fiss dur med en af dubbelgrepp och arpeggier omspunnen melodi, är det briljanta stycket af den genialiske tonsättaren ej särdeles svårt att utföra.

Halléns musik till Vasa-sagan är i vår redogörelse för Vasa-festen på k. operan omnämnd såsom förträfflig. Samtidigt med sjelfva festen har utkommit den ståtliga marschen till Gustaf Vasas intåg i Stockholm samt Margits ballad, hvori tonsättaren genomkomponerat den vackra dikten på ett intressant sätt. (I sjunde takten från slutet af marschen står i taktens första basackord e — mellan f och a — i stället för c, hvilket må påpekas.) — De två polskorna från Delsbo och Dalarne ha blifvit af Emil Sjögren satta för piano med vacker harmonisering. — Dansen af Sedström är en särdeles nätt sångvals i enkel sättning. — R. Wagners »Drömmar», förut kända i pianoarrangement, äro här utgifna med svensk och tysk text. Mystiska drömharmnier möta en här, och slutet är en dröm i sväfvande, obestämda konturer.

—*—

* Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Maj 2. Nicolai: *Muntra fruarna i Windsor*. — 3. Gluck: *Orfeus*. Mascagni: *På Sicilien* (Toriddo: cav. Mo-

rello; Santuzza: fru Brag). — 4. Gluck: *Vårdrottningen*. Donizetti: *Regementets dotter*. — 6. Boïto: *Mefistofeles* (Margareta-Helena, Pantalís, Martha: fruar Östberg, Linden, Strandberg; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr Ödmann, Söderman, Malmssjö). — 8. Rossini: *Barberaren i Sevilla*. — 10. Bizet: *Carmen* (Carmen, Micaela: fru Almati-Rundberg, frök. Kragballe; don José: cav. Morello, Escamillo: hr J. Forsell, 2:a debut). — 12, 14. *Festföreställning* på 400-års-dagen af Gustaf Eriksson Vasas födelse. 1) Naumann, J. G.: *Gustaf Vasa*, 1:a aktens första tablå, 2:a akten; 2) *Ur Gustaf Vasas saga*, tablåer och scener med vers af Daniel Fallström, musik af Andréas Hallén. — 13. Wagner: *Lohengrin* (Elsa: frök. Febea Strakosch, 1:a gästsupptr., Ortrud: fru Almati-Rundberg; kung Henrik, Lohengrin, Telramund, härroparen: hrr Sellergren, Ödmann, Söderman, Lejdström). — 15. Leonecavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Thulin, deb.; Canio: cav. Morello). Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Strakosch; Toriddo: cav. Morello, som gäster).

Södra teatern. Maj 3. Millöcker: *Prof. kyssen* (fru Emma Berg, gäst).

Musikaliska akademien. Maj 3. Musikföreningens 43:e konsert. Kiel: »Christus», oratorium. Biträdande: fruar D. Edling, M. Linden; hrr C. F. Lundqvist, M. Bratbost, A. H. T. Brag, C. Lejdström, C. A. Gentzel m. fl. samt k. hofkapellet. Dirigent: prof. Fr. Neruda.

Vetenskapsakademien. Maj 6. 5:e kamarmusiksoarén af Aulinska kvartetten. 1) Bach, J. S.: Konsert, F moll, för piano, stråkkvartett och kontrabas (hr Stanek); 2) Beethoven: Stråkkvartett, B dur, op. 130; 3) Dvorák: Pianokvintett, A dur, op. 81. — 8. Konsert af hrr Tor Aulin och Vilhelm Stenhammar. Kompositioner af Emil Sjögren. Biträdande: grefvinnan M. Taube.

En vacker minnesfest var den, som firades å kgl. operan på 400:de årsdagen af Gustaf Eriksson Vasas födelse d. 12 maj. Programmet upptog, som ofvan synes, första aktens första tablå i Kjellgrens-Naumanns lyriska tragedie »Gustaf Vasa» samt andra akten ur samma opera och derefter scener och tablåer ur Gustaf Vasas lif. I operans första tablå föreställer teatern ett fängelsehvalf i Stockholms slott, der de förnämsta svenska herrars fruar enkor och barn af Kristian Tyrann hållas fängslade. Naumanns musik i denna tablå innehåller vackra körer och äfven solo- och ensemblenummer. Ehuru denna dystra scen nog är af god verkan som bakgrund till den följande akten, så gjorde upptagandet af densamma föreställningen i sin helhet väl lång. Pjesen och Gustaf Vasas historia äro tillräckligt kända, för att den präktiga 2:a akten, skulle ha gjort full verkan såsom begynnelsen på festföreställningen. Hufvudpartierna i första tablån innehades af fruar Östberg (Cecilia af Eka), Almati-Rundberg (Anna Bielke) och frk. Frödin (Margareta Vasa). Andra akten föreställer Gustafs tält med en af björnhud betäckt sång; i fonden är utsigt åt Gustafs läger samt längst bort Kristians. Första scenen upptager ett tal af Gustaf (hr Lundquist) till härens hufvudmän och slutar med den bekanta härliga arian »Ädla skuggor, vördade

fäder», sedan upprepad af kör; här-efter inträder Norrby (hr Sellergren) jemte Christina Gyllenstjerna (fru Brag), sänd att söka förmå Gustaf Vasa underkasta sig Kristian och akten slutar med Gustafs monolog, hans hvila på lägerbädden och drömmar. Drömscenen börjar, som bekant med uppträdandet af Sveriges skyddsengel (frk. Karlsohn), hvarpå hans bädd omgifves af Åran, Segern och Pallas samt genier, under det i fonden Kristian synes på sin bädd omgifven af furier. I Gustaf Vasas rol gjorde hr Lundquists präktiga röst och varma föredrag en förträfflig verkan och de öfriga rollinnehafvarne bidrogo i förening med dekorationer och uppsättning till en god totalverkan. I de på operan följande tablåerna återgafs Gustaf Vasa förtjenstfullt af hr Engelbrecht. Tablåernas innehåll var följande. 1:a T: Prolog. På Lindholmens gård. Margit (fru Linden) sjunger vid Gustafs vagga en ballad, bådande hans framtid som fosterlandets befriare. Modet, Sanningen och Viljan (frkn. Brandt, Frödin och Varberg) uppträda, skänkande sina häfvor; 2:a T.: *Hos Sven Elfsson i Isala* (bekant scen); 3:e T.: *Vid Mora kyrkovall*, Gustaf Eriksson talar till allmogen, som ännu nekar att följa honom; 4:e T.: *I Sälens vildmark*, dalallmogen återkallar honom att bli deras anförare i befrielsekriget. En af hr Johanson uppläst dikt tjenar som inledning till följande, 5:e tablån: *Vid Söderport i Stockholm*, visande Gustaf Vasas intåg i hufvudstaden och hans hyllning af folket. Innehållet af 6:e tablån är: *Disputationen mellan Peder Galle och Mäster Olof* (efter Hellqvists tafla); 7:e T.: *Hos Drottning Margareta*. Svärdsdansen och fackeldansen utföras inför kungaparet, och junker Nils (hr Forsell) sjunger en hyllningssång till drottning Margareta; 8:e T.: *Afskedet från Rikssens Ständer*, med Gustaf Vasas bekanta tal; 9:e T.: *Gustavianska grafkoret i Upsala domkyrka*. (Majnatt 1896) Svea (fru Louis Fahlman) nedlägger en krans af vårens blomster vid sarkofagen, hyllande minnet af kung Gösta och hans stora bragder.

Herr Halléns musik till tablåerna var särdeles lyckad. Man hörde visserligen en och annan yttra den åsigt, att svenska melodier eller på dem bygd enkel musik bäst passat till situationen, emellertid, om ock en och annan harmonisk vändning i wagnerstil förekom, var musiken i sin helhet rätt melodisk, harmoniskt fängslande och uttrycksfull, ländande komponisten till verklig heder. Anklang af svensk folkton saknades icke, och i andra tablåns musik igenkände man Orsa-polskan, i sluttablån tonade sakta bakom scenen arian »Ädla skuggor» i nyare instrumentering. Bland originalnummer må framhållas Margits ballad och den präktiga marschen (se musikpressen),

körerna bakom scenen i 6 tablån, der manskören sjunger ett »Salve regina», vexlande med blandad kör, sjungande en koral; en särdeles vacker musik till illustration af disputationen mellan katoliken Peder Galle och lutheranen Mäster Olof. Vacker var äfven den korta polonäs-inledningen till och musiken i tablån hos drottning Margareta med Junker Nils' stilfulla hyllningssång, ackompanjerad af harpor. Fallströms dikter till tablåerna voro förträffliga. Operan dirigerades af hr Henneberg, tablåernas musik af komponisten. Föreställningen gafs inför fulltalig högtidsklädd publik och bevistades af kronprinsen-regenten och prins Carl med talrika manliga och kvinnliga uppvaktande.

I »Carmen» har hr Forsell haft sin andra debutrol som Escamillo. Partiet sjöngs vackert, men framställningen var något för vek.

Fröken Strakosch väckte vid sitt första uppträdande, såsom Elsa i »Lo-hengrin», mycket bifall genom sin behagliga framställning. Röstens, som besitter rätt mycken styrka, är ej af någon framstående skönhet men låter väl höra sig och behandlas väl, äfvensom intonationen är ren och ingen chevrotterig stor föredraget. Fröken Strakoschs dramatiska förmåga är framstående. Som Elsa utvecklade hon mycket behag i sin plastik och inlade i spel som sång en varm känsla. Hennes Santuzza, ansedd att vara hennes bästa rol, var en alldeles motsatt skapelse af vild lidelse och svartsjuka, kanhända något för mycket rörlig och realistisk, hvilket dock kan gifva stöd åt Toriddos motvilja mot den forna älskarinnan. Röstens styrka gjorde sig mera gällande i detta parti.

Konsertsäsongen är nu slutad, och i dess sista dagar framträdde våra stora musiksällskap, hvart och ett med sitt storartade andeliga verk, Filharmoniska sällskapet först med Händels »Simson», Musikföreningen sedan med Fr. Kiels »Kristus».

Filharmoniska sällskapets konsert i Katarina kyrka d. 28 april hade lockat lokalen full. Sång- och instrumentalkrafter voro betydligt förstärkta, så att kören gick upp till omkr. 300 personer och orkestern, k. hofkapellet inberäknadt, räknade 100 medlemmar. Solopartierna innehades af sådana framstående förmågor som grefvinnan M. Taube (Delila), fru D. Edling (Micah), hrr Lundqvist (Simson) och Salomon Smith (Manoah). Den stora apparaten arbetade ganska jemnt och väl under dir. Hedenblads ledning, de praktiska körerna gjorde därför god verkan. Solopartierna i Händels oratorier hafva mer än körerna skattat åt förgängelsen men många af dem bjuda än på stora skönheter, så t. ex. Simsons sköna klagosång »Mörkt öfverallt» i början af oratoriet. För närmare detaljerad redogörelse i afseende på sjelfva orato-

riet och återgifvandet saknas utrymme. Programmet innehöll, välbeträkt nog, jemte fullständig text en inledande förklaring öfver verket och notillustrationer med text, framhållande de vackraste och förnämligaste numren i oratoriets tre afdelningar. Lokalen för konserten medgaf ej högljudda bifallsyttringar, som annars nog ej skulle ha uteblifvit till tack för den höga konstnjudning konserten skänkte.

Ej mindre framgång, betygad med ljudliga bifallsyttringar och dirigentens hyllning medelst en storartad lagerkrans, hade Musikföreningens modernare, 130 år yngre oratorium »Kristus» af den lärde Berlin-professorn Friedrich Kiel (1821—25), ett verk, hvars 25-års jubileum just skulle inträffa i år, då det uppgifves komponeradt vintern 1871—72. Texten till detta är af tonsättaren sjelf sammansatt ur evangelierna med inlägg af känslöstämningar, hemtade ur Psalmerna, Esaias, Klagovisorerna och Apokalypsen. Innehållet är i 1:a afdelningen: Kristi intåg i Jerusalem, hans nattvard med lärjungarne, i 2:a: Petrus förnekar Kristus, Kristus inför öfverstepresten, Kristus inför Pilatus, 3:e Kristi uppståndelse. Att Kiel stöder sig på Bach visar sig tydligt, synnerligast i de mestadels fugerade mästreliga körerna, men oratoriet har dock mera modernt snitt, hvilket det hela och särskildt de recitativiskt hållna solopartierna intyga. Orkestern är behandlad med stor talang; af liflig dramatisk verkan är afdelningen »Kristus inför Pilatus», som är oratoriets glanspunkt, men jämte ett och annat, deri en mera torr lärdom framträder, kan såsom särdeles vackra och anslående stycken påpekas Hosanna i början af verket, altkören »Si jag står framför dörren och klappar» med kontrabas-pizzicatot, kören »Vi gingo allesammans vilse», i första afdelningen; i andra: dubbelkören »Han är skyldig», Kristi recitativ »I Jerusalems döttrar» med kör; i tredje afdelningen: Mariornas duetter, Kristi frågor till Simon och slutkören Halleluja!

Musikföreningen hade att disponera öfver goda solister, nämligen fru D. Edling och M. Linden (Mariorna och »röster»), hr Lundqvist (Kristus), hrr Bratbost (Pilatus), K. Lejdström (Petrus), A. Willman (öfversteprest), Gentzell, Brag m. fl. Kronprinsen och hertiginnan af Dalarne bevistade konserten.

Aulinska kvartetts sista kammarmusiksoaré för säsongen var, likasom de föregående, mindre besökt, än tillbörligt är i vår hufvudstad, der så gedigna nöjen, som dessa soaréer, borde kunna påräkna fylld salong hvarje gång. Sista soaréns program var likväl både omvexlande och värdefullt, börjande med en konsert af Bach, historiskt intressant och underhållande i och för sig. Den derpå följande Beethovenkvartetten, ej på mycket länge offentligen spelad här, hör till hans mera

svårfattliga, till formen mycket fri och vexlande, delad i sex särskilda satser. Snilletts prägel bär den dock allt igenom och skänker därför en större musikalisk njutning, än flertalet af nutidens kammarmusikverk. Bland de bättre sådana kan med skäl räknas soaréns slutnummer, Dvoraks pianoqvintett, utmärkt af frisk inspiration, liflig och klangskön. Upprepade applåder och inropningar af de spelande after soaréns slut, visade att de närvarande kände sig i hög grad tacksamma mot soarégifvarne för säsongens kammarmusiknöjen.

Fullt hus i samma lokal hade hrr Aulin och Stenhammar på sin soaré med program af Emil Sjögren-kompositioner. Den värderade tonsättarens vackra och intressanta E moll-sonat för violin och piano inledde soaréen, som afslutades med Tre sånger, bearbetade för piano och violin af Tor Aulin. Utmärkt biträde hade tillställarne erhållit i grefvinnan Taube, som af Sjögrens sånger föredrog »Jeg ser för mit øje», ur »Les orientales» och »Det första mötet». Vidare utfördes Två Fantasistycken för violin och piano samt n:o 4, 1 och 7 ur »Tankar från nu och fordom» op. 23 för piano. Samtliga nummer blefvo mästreligt återgifna och lönade med ett ytterst rikt bifall, som ej upphörde förr än äfven den genialiske kompositören framträdde och fick sin del deraf.

En matiné af mera privat beskaffenhet var den som gafs i Musikaliska akademiens orgelsal d. 10 d:s af den unge sångaren Oskar Bergström, hvilken såsom biträdande vid andras konserter väckt det lifligaste bifall genom sin vackra basbaryton och sitt uttrycksfulla, musikaliska föredrag. Att bifallet å hans egen matiné ej var mindre rikt är naturligt nog, helst som det han nu sjöng: en aria ur »Det befriade Jerusalem» samt sånger af Geijer, Josephson och Hallström utfördes mycket förtjenstfullt. Hans lärare, professor Ivar Hallström, lemnade honom utmärkt biträde med sitt fina ackompanjement och ej mindre grefvinnan Taube, med hvilken han sjöng en duett ur »Trollflöjten». I en annan duett ur »Neaga» biträdde han af en musikälskarinna. Programmet upptog för öfrigt till en del samma nummer som på hr Langs matiné.

Från in- och utlandet.

Kungl. operan. Inom operapersonalen lära några förändringar vara ifrågasatta. Så säges hr Johanson tänka på att lemna sångscenen och ingå vid Dramatiska teatern. Ryktet härom har förut föreports, men vi ansågo då att operastyrelsen borde göra allt för att få behålla denne konstnär, som för

närvarande synes oss oersättlig, synnerligast som baryton i det komiska facket, der *ingen* af nuvarande operasubjetter kan ersätta honom. Måhända räknar man på att herr Forsell skall kunna göra det, men äfven om han blir engagerad, är han ännu för opröfvad. Hrr Söderman och Lejdström kunna ej i detta fack remplacera herr Johanson. Man tänke blott på ett par sådana roller som advokaten Pathelin och Bazil. — Hr Bratbost säges skola emottaga engagement i Kristiania, som snart har sin nya teater färdig; i stället lär hr Lemon, komma att återvinna efter slutade studier i Paris. Fröken Thulin berättas äfven vara engagerad — och nog har hon redan tillräckligt debuterat, i ej mindre än fyra roller, för ett sådant engagement, som med afseende på denna unga sängerskas visade kapacitet synes välbetänkt. Deremot torde fröken Sparrman komma att afgå från operan.

Vidare ligger direktionen i underhandling om uppträdande under nästa spelår med en ung svensk sängerska — hög sopran — som under ett antaget artistnamn i tre år idkat sängstudier och aldrig förut uppträdt offentligt, hvadan hennes debut skulle komma att ega rum i hennes eget hemlands hufvudstad.

Teater- och musikutställningen 1897.

Vid ett talrikt besökt möte i Operans foyer d. 6 maj rörande den beramade teater- och musikutställningen beslöts, att en sådan skall anordnas i samband med konst och industriutställningen i Stockholm nästkommande år, sedan numera nödiga medel blifvit garanterade och förslag för företaget utarbetats af en komité, bestående af kammarherre A. Burén, grosshandlare A. Thiel, brukspatron K. Michaelsson, dekorationsmålare C. Grabow, arkitekten C. Möller och intendenten H. Molander.

Utställningens ändamål är att gifva en åskådlig bild af den svenska teaterns och tonkonstens utveckling från äldre tider till våra dagar, dels genom exposition af konstnärligt eller tekniskt märkliga föremål, som tjänat till medel för eller bära vittne om denna utveckling, samt porträtt och minnen af personer, som befordrat den samma, dels genom prestationer af svensk dramatisk konst och musik, representativa för olika tidehvarf; hvartill kommer att ett mindre antal platser skall uthyras för utställning af moderna industrialster afsedda för teaterbehof.

Inom den allmänna utställningens område och i samband med dess konserthall kommer en särskild paviljong, enligt ritningar af arkitekten C. Möller, att uppföras för själfva expositionen, medan föreställningarna skola ega rum, i konserthallen på en särskildt uppförd scen.

Utställningen kommer bland annat att innehålla bilder och planer af samt upplysande meddelanden om alla i Sverige existerande teatrar, redogörelser och statistiska uppgifter om stående och ambulerande teatertrupper, dramatiska och musikaliska undervisningsanstalter, korporationer, pensionskassor och understödsföreningar, jämte i samband med deras historia och verksamhet befintliga utställningsmateriel, aktstycken och kuriosa rörande den svenska teaterns och musikens historia, manuskript, litteratur och planschverk, dekorationsmodeller och esquisser, kostymer och vapen, plastiska porträttbilder i naturlig storlek, accessorier och rekvisita, porträtt och biografiska minnen af författare, tonsättare och artister, samt ett antal teaterinteriörer, såsom en mekanisk modell af gamla Operans scen med dekorationer och figurer i half naturlig storlek, Gustaf III:s kabinett, en klädloge, en suflör-lucka m. m.

Föreställningarna upptaga konserter, lyriska och dramatiska stycken, samt speciellt en serie scener och tablåer, återgifvande olika tidehvarfs svenska teater med respektive tiders sceniska anordningar, kostym, aktion, föredrag och äfven teaterpublik.

En låg entré kommer att upptagas, och den eventuella vinsten skall som gäfvä öfverlämnas till de k. teatrarne pensionskassor.

Förslaget antogs vid mötet utan diskussion, och till utställningskomité omvaldes ofvannämnda personer, som förberedt företaget, med kammarherre Burén till ordförande. Till verkställande kommissarie för utställningen utsågs intendenten H. Molander och till sekreterare hr J. Svanberg.

Arenateatern öppnades i år den 12 dennes, då å denna teater gafs en festföreställning med anledning af 400-årsdagen af Gustaf Vasas födelse, hvarvid uppfördes ett nytt svenskt original »Med Sveriges allmoge», skådespel i 4 akter (3 akter i 2 afdelningar), musik komp. och arrang. af prof. O. Byström, dekorationserna af Carl Grabow.

Teatern ter sig nu i ett vida mera fulländadt och tilltalande skick än förut, med ny ridå, nya dekorationer och åtskilliga förbättringar i akustiskt hänseende.

Anslag åt inhemska tonsättare. K. m:t har medgifvit, att musikidkarne Karl Vilhelm Eugen Stenhammar och Ernst Henrik Ellberg må under ytterligare 1 år innehafva de stipendier å 1,000 kr. hvardera, som af dem innehafts under 2 år från den 1 juli 1894, äfvensom tilldelat musikidkarne Hugo Emil Alfvén och Carl Henrik Theodor Sahlberg hvardera ett stipendium å 1,000 kr. att af dem innehafvas under 2 år från och med den 1 instundande juli.

Derjemte har k. m:t tillagt kompositörerna Ivar Hallström, Andréas Hallén och Emil Sjögren belöningar af 1,000 kr. till en hvar af dem.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande. Vid styrelsens senaste sammanträde beslöts att allmänna årsmötet skulle ega rum lördagen den 30 maj kl. 7 e. m. å Hasselbacken. Kungl. jernvägsstyrelsen har äfven i år beviljat dem af sällskapets ledamöter i landsorten, som ämna bevista mötet, rabatt å biljettprisen för resan till och från Stockholm.

Prisnämnden för granskning af de till den 1 december 1895 inlemnade täflingskompositionerna har avslutat sitt arbete och till sällskapets styrelse afgifvit sitt utlåtande. Enligt detsamma kan något första pris ej utdelas, men har prisnämnden deremot föreslagit sällskapet att utdela ett andra pris å 100 kronor och tre tredje pris å 50 kronor. Vid årsmötet den 30 maj komma pristagarnes namn att offentliggöras.

Fru Mathilda Linden lär från k. teatern i Köpenhamn erhållit anbud om att nästa spelår uppträda derstädes i Glucks »Orfevs».

Hr Hjalmar Arlberg, son till Fritz Arlberg, hvilkens undervisning i sång och tonträffning han åtnjutit, har i dagarne återkommit från den nu avslutade Linden-turnén och annonserar sig såsom sånglärare för nybörjare. Se sista sidan.

Göteborg. De stora konserterna af Berlins »Philharmonisches Orchester» ha nu egt rum den 29 och 30 april. För programmen vid dessa redogjordes i förra numret. Sedan dess har ingen musiktillställning här egt rum, undantagandes firandet af 400:e årsdagen af Gustaf Vasas födelsedag, hvilket skedde å Realläroverkets sal och hvarvid fosterländska körsånger sjöngos af latin- och realläroverkets lärjungar. Vid detta tillfälle utfördes bland annat arian »Ädla skuggor» ur »Gustaf Vasa» och en ny samling folkmelodier, harmoniserade af dir. Malmgren, dessa nummer af realläroverkets orkester och kör. Slutnumret utgjordes af »Du gamla, du friska» i unison kör.

Från våra grannländer.

Kristiania. 27 april—15 maj. Å Kristiania teater har »Cavalleria rusticana» å nyo ett par gånger uppförts med en ny Santuzza: fröken v. Hübennett. Eldorado-teatern har under denna tid bjudit på »Fatinitza» med fru Emma Berg, sista gången den 29 april, och sedan »Jorden rundt», »Fandens overmand» (»Den Ondes besegrare»), »Orfeus i underverden», Offenbachs »De snackesyge», »Peer Svinahyrde»

af Ivar Hallström, hvari prinsens rol utfördes af hr Adami, »Konung för en dag», med densamme som Zephoris, vidare »Den sköna Helena», »Boccaccio» och »Storhertiginnan af Gerolstein». — Philharmoniska orkestern från Berlin under prof. Mannstädt's ledning har den 2—5 gifvit fyra stora konserter härstädes. — Den 12 maj gaf Thorv. Lammers en kyrkokonsert, hvarvid Beethovens C-moll-messa utfördes med biträde af fruar M. Lammers och Eva Nansen, organisten Cappelen m. fl. samt körföreningen och teaterorkestern. — På genomresa har fru Teresa Carreno gifvit en populär konsert den 12 maj efter att en tid ha konserterat i andra norska städer med stor framgång. Så var i Bergen långt förut alla biljetter sålda till hennes fjärde konsert derstädes.

Helsingfors. 15 april—9 maj. Å Svenska teatern har af musikpjäser endast »Stackars Jonathan» uppförts. Alexanders-atern har deremot fortfarande bjudit på operarepresentationer af det förut omnämnda italienska operasällskapet. Under ofvannämnda tid har detta uppfört »Faust», »Pajazzo», »Trubaduren», »Ernani», »Barberaren i Sevilla», »Rigoletto», »Cavalleria rusticana» och »Carmen». — Sista populära folkkonserten af Filharmoniska sällskapet egde rum den 27 april; dock efterföljdes den af en »extra» konsert den 1 maj. En populär konsert har äfven gifvits af Akademiska sångföreningen. Den 27 april gaf dir. Kajanus en konsert i Universitetssalen, då Beethovens 9:e symfoni under hans ledning utfördes. Biträdande voro fröknarna Angelique Christman, Alexandra Ahnger, hrr O. Lomberg och Theodor Habelmann, den förstärkta symfonikören och Filharm. sällskapets orkester. Det storartade verket säges ha fått ett godt utförande. Före symfonien spelade hr Gregorowitsch Beethovens violinkonsert, som han nyss instuderat. — En afskeds-konsert gafs den 4 maj af pianovirtuosen Henri de Melcer, som då bland annat spelade Beethovens Sonata appassionate.

Köpenhamn. 28 april—14 maj. Å kgl. teatern debuterade den 8 maj som Nattens drottning i »Trollflöjten» fru Johanne Brun, född Priem, gift med den för svenska hufvudstaden väl bekante tenorsångaren Fredrik Brun. Den unga debutanten gjorde lycka i det svåra partiet och blef mycket applåderad af publiken. Kritiken är henne också bevägen. »Dannebrog» yttrar om henne: »Fru Bruns röst är ovanligt äkta och skön. Hon har det stoff, hvaraf det kan skapas en verkligt glänsande koloratursångerska: en fyllig, böjlig, rund, omfångsrik och imponerande hög sopran, förträfflig

teaterapparition, ren och säker intonation.» Teaterns repertoar har för öfrigt upptagit »Elverhöj», »Liden Kirsten» samt balletterna »Toreadoren», »Pontemolle» och »Valkyrian», i fyra akter af Bournonville med musik af J. P. E. Hartmann, hvilken balett, förutgången af »Oberon»-uvertyren och en prolog, gafs som festföreställning vid förmålningshögtidigheterna. — På Folketeatret har fru Norrie gästtat i »Fröken Nitouche» och »Toto-Tata» till den 10 maj, då säsongen slutade och teatern intogs af Lindbergska sällskapet.

Paris. En ny fransk opera, »Hélé» uppfördes d. 24 april på Stora Operan i Paris. Texten är af du Locle och Nuitter, musiken af Alphonse Duvernoy. Den föge radikale Alfred Bruneau i »Le Figaro» tror ej att något nytt musikverk, som på senaste åren uppförts, skrivits med så liten tanke på de nya musikaliska formerna.

Henry Bauër, som inom Parispressen förtädesvis representerar modernismen både i musik och dramatik, fränkänner ej kompositören talang, men behandlar hans arbete med dräpande ironi, finnande i den en kottimesig reaktion mot de Wagnerska musikdramernas växande framgång i Seinestaden, och säger med anledning deraf: »Skall det kallas en eftergift åt fransk musik, denna återgång till formerna från Meyerbeer, som var tysk? Jag ber hans minne ursäktas, men denna operagenre med sina grofva effekter, sina vulgära motiv, sin våldsamma och banala klangfärg, sin tunga gammalmodiga orkester har blifvit mig-komplett olidlig.»

I »Die Signale» säges operan ha blifvit väl emottagen; libretton lär vara bizarr, banal och intresselös men musiken i många stycken fängslande och verksam. Långlivad tros dock ej operan komma att bli.

Opéra Comique har uppfört en ny 5-akts-opera af André Messager, »Chevalier d'Harmenhal», texten af Paul Ferrier, bearbetad efter Alexandre Dumas d. äs och Auguste Maquets bekanta roman med samma namn. Operan gjorde föga lycka hos publiken, och kritiken klandrar skarpt de närgångna kompositionerna af Wagner och Massenet som kompositören tillåtit sig. Musiken saknar originalitet och enhet i stilen.

Till direktör för konservatoriet efter Thomas har, sedan Massenet nekat åtaga sig befattningen, utnämmts Theodor Dubois. Denne, som utgått från konservatoriet, är nu 62 år och har sedan 1871 varit professor i harmonilära. På oratoriets och den andliga musikens område har han framträtt med flere värderika verk.

Berlin. »Neues königliches opernhaus» är den nya tieln för Krolls teater, som inköpts för de kungliga skådespelen. Sommarsäsongen började här d. 14 maj med Meyerbeers »Hugenotterna».

Dödsfall.

Berndt, August, skådespelare och teaterdirektör, afled den 19 april härstädes, nära 63 år. Från 1 okt. 1876 till och med 30 sept. 1878 var han jemte Aug. Warberg direktör för Mindre teatern (Hammerska); den 30 okt. 1886 invigde han med nybildadt sällskap Vasateatern, hvars direktör han dock endast var ett par månader.

Nicolai, Wilhelm Frederik Gerhard, holländsk komponist och musikförfattare af betydelse, född 20 nov. 1829 i Leiden, afled 29 april. Efter musikstudier i Leipzig blef han 1852 lärare i orgel, piano och teori vid k. musikskolan i Haag och 1865 dess direktör. Som dirigent och redaktör för musiktidningen »Cæcilia» har N. sökt att göra den nya tyska musiken (Wagner-Liszt etc.) bekant för sina landsmän. N. har komponerat tyska sånger, Schillers »Lied von der Glocke» för kör, soli och orkester, ett oratorium »Bonifacius» m. m. Till ära för Jenny Lind och af tacksamhet för en af henne stiftad musiker-pensionsfond (som nu vuxit till öfver 100,000 gulden) skref N. en kantat »Die schwedische Nachtigall», som uppfördes den 1 dec. 1880.

Ett och annat från musikverlden.

Stora komponisters och virtuosers lifslängd i genomsnitt belöper sig till 67 år (noggrannare 66,94) såsom följande tabell visar. Auber blef 89 år, Bach 65, Beethoven 57, Berlioz 66, Boieldieu 60, Hans von Bülow 64, Cherubini 82, Chopin 40, Clementi 80, Cornelius 50, Cramer 87, Donizetti 51, Dorn 88, Field 52, Rob. Franz 77, Gluck 73, Gounod 76, Halévy 63, Händel 74, Hauptmann 74, Haydn 77, Heller 74, Hiller 74, Hummel 49, Kreutzer 69, Fr. Lachner 86, Orlando di Lasso 74, Liszt 75, Lortzing 48, Löwe 73, Marschner 66, Méhul 54, Mendelssohn 38, Meyerbeer 73, Moscheles 76, Mozart 35, Paganini 58, Palestrina 80, Raff 60, Rameau 81, Rossini 76, Salieri 66, Scarlatti 74, Schubert 31, Schumann 46, H. Schütz 87, Smetana 60, Spohr 75, Spontini 77, Tartini 78, Taubert 80, Rich. Wagner 70, Weber 40. *Nederlands 71 1/2 år.*

Mozart öfvervar en gång messan i ett kloster och led sannskyldiga kval under organistens förskräckliga spel. Vid middagen frågade honom priorn: »Nå, herr Mozart, hvad tyckte ni om vår nye organist?» — »Åh — jo — han spelar fullkomligt i biblisk stil, hans venstra hand vet aldrig hvad hans högra gör.»

Om Ambroise Thomas, den nyligen aflidne berömda franske komponisten, äro nu en mängd anekdoter i omlopp. En af dem är ganska karakteristisk för hans oegennyttia — han tänkte alltid endast på den ideala framgången hos sina verk, ej på den klingande valutan. Då Jules Claretie öfvertog Théâtre Français hörde han, att företrädaren Perrin vänt sig till Thomas för att af kompositören till operan

»Hamlet» få några musikaliska inlägg i sorgespelet »Hamlet», som skulle gifvas på nämnda teater. Jules Claretie förnyade nu denna begäran och fick af Thomas en marsch, en dryckessång, en prolog, en originel trumpetsignal o. s. v. Kort derpå besökte han komponisten och konservatoriedirektören, tackade honom och frågade hvad Thomas fordrade i arvode. »Jag?» frågade Thomas förvånad. »Jag har ju bara skrivit några ackord — det var intet besvär med det — nej, nej, jag är betald nog med äran att ha fått deltaga i återgifvandet af ett så stort drama.» — En annan gång kom den blygsamme komponisten till Heugel, hans förläggare, och sade: »Tidningarne bringa så många notiser om min opera »Fran-

cesca di Rimini» och jag kan ej lemna er i okunnighet om att jag af andra förläggare blifvit ansatt rörande detta verk. Skulle ni vilja förlägga detta också, så se här ett kontrakt!» Dermed öfverräckte han åt förläggaren ett stort, oskrifvet blad med sin namnunderskrift. »Skrif nu på det hvad ni finner för godt!»

Bülw och Verdi. En italiensk tidning omtalade ej längesedan följande. Verdi, Boito och Ricordi suto en dag tillsammans i Milano och talade om de många och stora förluster konsten lidit under senare tider. Verdi nämnde von Bülw och sade: »Han var en genialisk man och hans omdöme om mig var skenbart berättigadt. Jag hoppas dock att »Kung Lear» skall bevisa,

att det endast »skenbart» var detta.» Hvad hade v. Bülw sagt om Verdi? Jo — att »Trubadurens» komponist har förbättrat sig mycket till sin skada. Förr hade han många ideer och ingen form, nu har han mycken form och inga ideer.

Beethoven skref d. 22 maj 1873 i en köpman Vocke i Nürnberg tillhörig stambok följande här i öfversättning meddelade vers:

Göra väl bör hvem det kan
Frihet framför allt värdera,
Sanning ej för någon man
Ej för kejsarn sjelf kaschera.

Talangen är oftast hinderlig för det sanna konstsinnet. Tieck.

Wilhelm Hansen.
Musik-Forlag, Köbenhavn.

Nyeste Klavermusik.

Agathe Backer-Grøndahl. Sérénade op.

37. 1 Kr.

Spillet af Hr Martin Knutzen og Frk. Johannesen.

Aug. Winding. Klaverstykker i Etudeform, op. 48. Hefte I 1 Kr., II 1,50.

Arnas Järnefelt. Tre Klaverstykker. 1,50.

Ottokar Nováček. 2 Koncert Capricer.

1) Præludium. 2) Toccata. 2 Kr.

Spillet af Hr Ferruccio Busoni.

Albert Orth. Skizzer op. 19. 1 Kr.

Joh. Halvorsen. Bojarenses Indtog. Intermezzo. Lettere Udga ve v. Franc. Behr. 1 Kr.

Stor Succès i Frankrig, England og Danmark.

Charles Godard. Valse mélancolique, op. 57. 60 Øre.

Rich. Tourbié. Nyeste Klaverstykker. Goldkäferchen 60 Øre. Herz an Herz 60 Øre.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å **2 kronor** hos P. Herzog, Malmiskilnadsgatan 54.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Taflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte. OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.

43 Regeringsgatan 43.

Flyglar, Taflar och Pianinos från J. G. Malm sjö.

Musikalier säljas från 10 öre till högre priser i

Lån biblioteket
Drottninggatan 81 B.

Obs.! All ny litteratur finnes att låna. Billiga villkor.

(S. T. A. 24 159.)

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förmästa orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten enhälligt vitsordade för att vara de bästa i Norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Undervisning i sång

samt i tonträffning meddelas nybörjare. (Obs. hel- och half-timmes lektioner.)

Hjalmar Arlberg

Narvavägen 27.

Träffas kl. 5—6 e. m. (G. 29 813.)

En utmärkt Violoncell

(ranginsrument)

säljes för Carl Smiths sterbhus' räkning.

Närmare genom

G. Smith

(G. A. M. 10 353.)

Trelleborg.

Obs. Vacker musik i Svensk Musiktidnings Musikalbum X

(Helårsprenumeranternas musikbilaga 1896)

Innehåll: för piano: **G. Hägg: Vals-Arabesk, Karl Valentin: Om Våren, A. M. Myrberg: Berceuse, H. Goetz: Andantino** ur Sonatine op. 8, **G. F. Lange: Melankoli;** sång med piano: **Gösta Geijer: Harpolekarens sång** ur »Vapensmeden» af V. Rydberg för baryton (e—e).

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

Svensk Musiktidning

Pris 5 kr. pr år med musikbilaga; utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.)

Prenumeration sker å byrå, **Kammakaregatan 50** (derifrån tidningen hemsändes), i bok- och musikhandeln etc.; för landsorten bäst å posten.

Obs. Nr 1—9 innehåller porträtter, jemte biografier, af **Arvid Ödman, Eva Nansen, Margarethe Petersen, Henri Such, Ambr. Thomas, Teresa Carreno, Hjalmar Frey, Fritz Arlberg, Martin Knutzen, Alma Fohström, Christian Sindine, Mikael Bratbost.**

Innehåll: **Febéa Strakosch** (med porträtt). — Beethoven som lärare, virtuos och dirigent (forts.). — Den Berlinska filharmoniska orkesterns femte konsert i Köpenhamn, af **Gösta Gr.** — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Ett och annat från musikverlden. — Annonser.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Nitton
första
pris, in- och
utrikes.

Pianinos
och
Flyglar
Beqväma
afbetalnings-
vilkor.

Talrika vitsord

från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Madame Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och Göteborgs mera framstående musici och musiklärarinnor.